

23-01-2021

## GODS MOBIELE HEILIGDOM

### Ezechiël 1

Hiëronymus, een theoloog uit de vierde-vijfde eeuw na Christus, vertelt in een van zijn boeken dat het onder de joden not-done is om voor je dertigste het eerste hoofdstuk uit het boek Ezechiël te lezen. Joden in die tijd lazen voor hun dertigste dus niet het hoofdstuk wat wij zojuist hebben gelezen... Waarom? Allereerst omdat het een heel moeilijk Bijbelgedeelte is. Het wordt door rabbi's afgeraden om dit Bijbelgedeelte in de eerste helft van je leven te lezen omdat het moeilijk is, maar ook omdat het heel veel geloofsvragen oproept. Want Ezechiël 1 lijkt soms niet te sporen met andere Bijbelgedeelten. Nu, dat roept verwarring op. Maar wat ook een reden kan zijn om dit stukje uit de Bijbel niet al te gemakkelijk te lezen, is dat wij in dit Bijbelgedeelte bijna, of in contouren, of een glimp van God Zelf opvangen. Ezechiël beschrijft namelijk hoe hij, of: wat hij, van God heeft gezien in een visioen. En dat is zoiets groots..., zoiets kostbaars..., daar moet je gewoon heel, heel voorzichtig mee zijn.

Zullen wij het met deze waarschuwing, deze spoiler alert, toch gaan proberen om met Ezechiël mee te kijken? Ik ga met u in vier stukjes het visioen van Ezechiël nader bekijken om te ontdekken wat dit voor ons geloof betekent. Ezechiël krijgt opeenvolgend namelijk vier dingen, vier beelden te zien.

#### God verschijnt in een storm

Het eerste wat Ezechiël krijgt te zien, wat hij ervaart, is een grote stormwind. Hij ziet die storm vanuit het noorden aankomen. Met onweer en bliksem en al. Misschien stormde het op dat moment wel echt. Storm. Het wordt donker. En tegelijkertijd ook steeds licht door de bliksem. Licht en donker tegelijkertijd. Groots en indrukwekkend... Nu, zo opent het visioen. En dat is veelzeggend.

Wind en wolken. Wolken en vuur. Want God gaat Zichzelf bekend maken! Maar tegelijkertijd hangt er dus een wolk omheen. Zorgt die wolk er ook voor dat wij heel veel *niet* zien. Zo'n wolk kom je vaker in de Bijbel tegen. Als God Zijn volk Israël in de woestijn gaat ontmoeten, bij de berg Sinaï, dan is die berg Sinaï omhuld door een wolk. Maar ook als God vanuit Zijn hemelse heiligdom afdaalt en de tempel in Jeruzalem gaat bewonen, dan vervult een wolk de tempel. En ook bij de hemelvaart horen wij over een wolk: een wolk onttrekt de opgestane Heere Jezus aan de ogen van de discipelen. En daardoor is het steeds: openbaring (bekendmaking) èn versluiting, verborgenheid. We zien iets van God, maar tegelijkertijd zien wij ook heel veel niet.

Nu, dat is best wel lastig. Dat is volgens mij voor alle mensen in alle tijden lastig, maar als je zoals wij in onze samenleving gewend bent dat je alles krijgt te zien op tv en op internet – er is niets wat niet op internet staat en overal zijn beelden altijd van - maar van God zien wij heel veel niet. Dat is lastig. Als je zoals wij recht hebt op informatie, dat alle informatie opgevraagd kan worden,

dat alle informatie beschikbaar moet zijn..., maar van God dus blijkbaar niet..., dat is lastig...

Ik denk dat wij dat heel goed moeten beseffen. De grote werkelijkheid van God – Wie Hij is, wat Hij betekent, wat dit alles te betekenen heeft – is niet zomaar in enkele zinnen of enkele beelden door ons te vangen. Verre van dat. Misschien is dat ook wel een belangrijke reden waarom sommige mensen afhaken bij het geloof: 'als je het niet in een paar zinnen kunt zeggen...' Want zo werkt het toch ook in de politiek, op twitter met zo'n 280 tekens per bericht, overal, waarom dan niet in de kerk? ... God kunnen wij niet in een paar zinnen definiëren, alsof Hij een element van onze werkelijkheid zal zijn. En als God dan soms ook nog eens heel anders blijkt te zijn, dan wij zelf hadden bedacht, of hadden gehoopt misschien.... Dan kunnen wij er niets mee. Te moeilijk. Om iets van God gewaar te worden, moeten wij beseffen dat wij als mensen heel veel niet van God zullen zien en zullen begrijpen En om iets van God te ontdekken, moet God wel de ruimte krijgen om Zichzelf te tonen, de aandacht en de tijd.... God is omringd door wolken en een storm. Om Hem te ontdekken, iets van Hem gewaar te worden... om verder te komen in je geloof en verder te komen met al je twijfels... moet je in de storm willen staan en niet vluchten in dingen die tijd verdrijven en gewoonten die je hele leven dichttimmeren en vullen. We vullen alles in ons leven op en wij vullen alles in. En alles moet makkelijk toegankelijk zijn, zoals wij dat willen en nodig hebben. Maar om God te ontdekken, gewaar te worden, moet je geduld hebben. Moet je blijven zoeken. Met elkaar zoeken, tastenderwijs, tasten naar woorden. En hoe meer je Hem leert kennen, des te minder – zo zal je ontdekken – kan je Hem met je denken in de greep krijgen. ... Want God is niet zomaar een onderdeel van deze wereld. Nee, heel deze wereld, al onze kennis en alles wat wij zien, denken, ervaren..., dat is alles bij elkaar zo klein bij wie God is.

En dan heb ik het nog niet eens over onze zonden, onze hoe wij los van God zijn gaan leven, waardoor God alleen nog maar minder door ons kan worden begrepen en worden opgemerkt.

*Die wolk die ons aan het begin van Ezechiëls visioen zoveel zicht ontnemt, laat ons tegelijkertijd al heel veel van God zien: God is al Zijn hoogheid, andersheid, heiligheid..., waar wij misschien naarmate wij in het geloof groeien, steeds minder van zullen kunnen bevatten. Want God is zo groot, zo heilig... Heilig, heilig, heilig...*

#### Vier wezens

Maar we gaan toch verder kijken..., het tweede: Want uit het midden van die wolk verschijnt iets... Het zijn vier wezens. Vier heel bijzondere wezens. Ze zien er uit als een mens, maar tegelijkertijd ook als een dier. Mensen, rechtopstaand, met poten als van een kalf, een stier. En nog iets opmerkelijks: ze hebben niet één gezicht, maar vier gezichten. Aan elke zijde van het hoofd dus een gezicht: een gezicht van een mens, een gezicht van een leeuw, van een rund en van een arend. En deze vier bijzondere wezens hebben naast vier gezichten ook vier vleugels, als van engelen. Twee vleugels bedekken hun lichaam, uit eerbied. De wezens dekken zich heel nederig toe voor wat wij straks nog meer te zien zullen krijgen van God. En twee vleugels

staan omhoog gericht en raken de vleugels van de wezens links en rechts van hen.

Die vier bijzondere wezens staan waarschijnlijk in een vierkant, elk op de hoek van het vierkant, met het gezicht naar buiten gericht. En op deze manier - vier wezens op vier hoekpunten – vormen zij een soort kubus.

Wat zien wij nu precies? ... Wat opvalt is het getal vier. Vier wezens, met elk vier vleugels en vier gezichten. Daar wordt iets van totaliteit – een geheel - mee uitgedrukt. Want die vier dieren kijken naar alle vier de windrichtingen: noord, zuid, oost, west. En die vier verschillende gezichten van elk wezen lijken te wijzen op hetzelfde: op totaliteit. Want het zijn niet zomaar vier willekeurige gezichten. Nee, het hoofd van een mens: de mens als vertegenwoordiger van alle mensen op aarde. De kop van een rund: het rund is de vertegenwoordiger van alle tamme dieren, van het vee. Dan ook nog de kop van een leeuw: de leeuw als vertegenwoordiger van alle wilde dieren. En de kop van een arend: de arend als vertegenwoordiger van alle dieren in de lucht. Voor die tijd waren hiermee alle soorten van leven in deze dieren vertegenwoordigd. Dus: alle windrichtingen (vier gezichten) en alle levende wezens (vier soorten van leven) worden hierbij betrokken.

Even een uitstapje, misschien weet u dat al: precies de mens, het rund, de arend en de leeuw komen wij later ook in het boek Openbaring tegen. Johannes ziet ook een visioen, een visioen van de hemel en voor Gods troon staan vier wezens: een mens, een rund, een leeuw en een arend. Als vertegenwoordigers van heel de dagelijkse wereld uit die tijd. Heel de wereld komt bij God en komt voor God samen. Ik denk dat dit die vier gezichten van die vier dieren dat ook willen vertellen.

Maar nog iets anders over die wezens die Ezechiël omschrijft...: voor ons zijn die wezens best wel vreemd. Je moet echt heel goed je best doen om je hier een goede voorstelling van te maken. Het lijkt allemaal heel erg 'fantasy', een beetje sciencefiction misschien ook. Maar voor het volk Israël was dat heel anders in die tijd. Zij konden er veel gemakkelijker een voorstelling van maken en wisten wel waar Ezechiël het over had. Hoe zit dat? Nou, Ezechiël verkeerde samen met een gedeelte van zijn volk in ballingschap in Babylon. Dat vertelde hij in de eerste verzen die wij hebben gelezen. Ezechiël en een gedeelte van zijn volk was door de koning van Babel weggevoerd uit het land Israël en gedeporteerd naar Babel en omgeving. Zij verbleven nu als allochtone bevolking in het vreemde Babylonische rijk. Zo had de koning van Babel hen onschadelijk gemaakt. Nu, daar in het land van Babel stonden allemaal tempels, gewijd aan afgoden. En deze tempels werden vaak bewaakt door beelden van – jawel - half-mens-half-dier-achtigen. Sommige van die beelden stonden bij de ingang van de tempel. Andere beelden dienden stonden in de tempel, als versiering naast de troon van een afgod. Of deze afbeeldingen waren

getekend op muren. Als Ezechiël later na dit overweldigende visioen iets hiervan gaat vertellen aan zijn volksgenoten, dan moet dat dus herkenning bij hen hebben opgeroepen: van die tempel waar dat beeld bij de ingang stond en van die tempel waar een ander imposant beeld stond van een half-mens-half-dier vlakbij de troon van een god.

Ik denk hè, dat dit visioen daarom bij Ezechiël en zijn volk ontzag en eerbied heeft gewekt voor God, maar dat het ook troost moet hebben gegeven. En houvast. Want Gods troon die Ezechiël straks tenslotte zal zien, de troon van de heilige God, de God van Israël bevindt zich in het visioen van Ezechiël *boven die vier bijzondere wezens*. De troon van God, hun God, wordt gedragen door die vier wezens. Op elke hoekpunt staat er één. Die bijzondere wezens, die macht en kracht uitstraalden in het land van Babel, die wezens die stonden de ingang van de tempels bewaakten, waar mensen bang voor waren, waar mensen hun toevlucht zochten, waar mensen diep van onder de indruk waren... al die machtige wezens dienen hier

in dit visioen om de troon van de God van Israël te dragen. Nou, als je dat visioen hebt gezien, dan loop je toch vervolgens heel anders langs al die imposante tempels in de straat, denkt u ook niet?

Zou dat visioen van Ezechiël u misschien ook kunnen helpen om anders door deze wereld te wandelen? Als je door de stad loopt en al die merken en artikelen ziet die je het geluk moeten geven... Of als je over de A2 rijdt en je ziet op al de reclameborden waar je zekerheid kunt vinden en wat je zorgen kan wegnemen enz.? Maar ook als je somber wordt door die corona die zo langdurig zo'n grip op de samenleving kan hebben? Of als je je heel klein voelt te midden van zo'n snelle, alsmeer ingewikkeld wordende samenleving? Al die imposante, indrukwekkende en machtige beelden die de Israëlieten om zich heen zagen, het bleken slechts dragers te zijn van de grootheid van God. In het visioen van Ezechiël waren ze tot dienstknechtjes geworden, die al hun kracht moesten inzetten om de troon van de allerhoogste God te dragen. Dat zet alles weer even in perspectief. Alles waar je tegenop ziet, alles waar je ontzag voor hebt, wat je angst inboezemt, wat je in beslag neemt, alles wat in onze wereld zo groot en alleszeggend kan zijn, is in Gods wereld veel kleiner. Zijn troon staat daar boven.

### Vier wielen

Ezechiël zag nog iets anders. Nog iets best wel ingewikkelds, het derde: Naast elk van die vier bijzondere wezens zag Ezechiël ook een groot wiel. Vier wielen vol met ogen. (Of helemaal met edelstenen bekleed, die leken op ogen.) En in die vier wielen zag Ezechiël ook nog eens vier wielen. Hoe je je dat moet voorstellen, daar zijn de uitleggers het helemaal niet over eens. Liepen die wielen synchroon? Waren het een soort velgen die in de wielen meedraaiden? Of stonden die wielen haaks op elkaar, zodat het alle kanten op kon draaien? Geen idee. Maar de troon van



God, die door de vier levende wezens werd gedragen, was dus een mobiele troon. Het heiligdom wat Ezechiël zag, met de troon van God, omgeven door wolken en bliksem..., dat stond niet op één plek, maar kon zich verplaatsen. 'Waar de Geest wilde dat zij gingen, daarheen gingen zij', zo zegt Ezechiël wel drie keer over de wielen. Wat heeft dat te zeggen?

In ieder geval: God is niet aan één plaats vast te pinnen. Al de goden uit die tijd waren dat wel. 'Koop lokaal', zo zeggen wij in onze tijd. In die tijd gold: 'vereer je goden lokaal'. Want elk gebied, elk land, had zijn eigen god. Maar deze God is anders. De HEERE is de God van alle windstreken – denk aan die vier gezichten. De HEERE woont niet in die tempel of in dat gebied. Hij is waar Hij zijn wil, God is volkomen vrij. En God is beweeglijk. Soms niet te volgen, welke wegen Hij gaat. Soms juist daar, waar je het niet verwacht. Wij kunnen God niet met onze gedachten vastzetten. Hij is volkomen vrij en ver boven ons verheven.

Later in een ander visioen ziet Ezechiël dan ook dat God met Zijn mobiele heiligdom Jeruzalem verlaat (hoofdstuk 10). God zat niet opgesloten in Jeruzalem, dat nu door de vijand wordt belegerd. Als straks de tempel wordt verwoest, dan zal God niet dakloos worden. Nee, Zijn heerlijkheid is niet aan een bepaalde plaats gebonden, ook al dachten het volk Israël dat de tempel, stad en God onlosmakelijk aan elkaar waren verbonden. Gods heerlijkheid stijgt daar ver bovenuit.

Ik moest daar laatst aan denken, toen ik van een collega – een interimpredikant – hoorde dat de gemeente waarin hij werkte heel sterk terugliep in aantal. Misschien, zo constateerde hij, moet ik deze gemeente wel helpen om straks tot een kerksluiting te komen en te stoppen. Dat is heftig, als daar jaren, eeuwen lang, een gemeente is geweest. Maar zou bij al die sombere berichten – want dit is nog maar een van vele berichten uit ons land – zou dat visioen van Ezechiël misschien kunnen helpen? Inderdaad: het is vreselijk als de tempel in Jeruzalem wordt verlaten door God en zal worden verwoest. Het is vreselijk als een kerkgebouw niet meer dienst zal doen voor erediensten. Maar Gods heerlijkheid zit niet in dit kerkgebouw, zoals ze ook niet in de tempel in Jeruzalem opgesloten zat. Gods heerlijkheid wordt niet minder, doordat op een bepaalde plaats de dienst niet meer door kan gaan. Ja, het roept heel veel op. Het moet ons ook tot bezinning roepen. Maar houdt ook dat visioen vast: dat hemelse heiligdom op wielen. God Die andere wegen gaat in al Zijn heiligheid. God Die niet ophoudt God te zijn. God Die niet stopt met Zijn werk. Maar Die andere wegen gaat, Die andere routes kiest om Zijn heerlijkheid te delen met mensen.

### **God komt naar ons toe!**

Want dat is het meest bijzondere van het visioen volgens mij... en daar wil ik dan ook mee eindigen – het vierde en laatste punt: God verschijnt met Zijn mobiele heiligdom daar in Babel! God was niet opgesloten in die tempel in Jeruzalem. Het was niet einde verhaal. Nee, God verschijnt met al Zijn heerlijkheid en heiligheid, met al Zijn grootsheid en majesteit hier in het land van Babel aan Ezechiël. Kan je je indenken wat dat voor Ezechiël betekende? Vijf jaar lang zijn ze al in ballingschap, zo vertelde Ezechiël (vers 2). Vijf jaar lang niets van God gezien. Op grote afstand van Gods land en Gods verwoeste tempel. Wat voor hoop moeten ze daar in

Babylonië nog hebben gehad? Als je vijf jaar vluchteling bent en alles van je land in puin ligt... zelfs de tempel, de woonplaats van je God... Maar nu opeens, toen Ezechiël 30 jaar was – herinnert u zich nog dat ik aan het begin van de preek vertelde dat joden voor hun 30<sup>e</sup> niet dit hoofdstuk lezen? – nu opeens, nu Ezechiël 30 jaar is (vers 1) steekt er een storm op, met bliksem en al... en verschijnt God aan hem! God is Zijn volk niet vergeten! God was geen verleden tijd. Nee, met al Zijn heiligheid en majesteit verschijnt Hij hier te midden van al die goden van Babel. En Hij laat Zijn troon dragen door vier bekende verschijningen uit die streek: half-mens-half-dier-achtigen.

God verschijnt in een wolk. Heel veel wordt niet zichtbaar. Maar wat Ezechiël ziet, dat moet zo'n geweldige indruk op hem hebben gemaakt. Hij valt dan ook met zijn gezicht ter aarde, hij ligt daar in het land van Babel gestrekt op de grond, uit ontzag en eerbied. Zo'n grote God... Die hen daar in al Zijn heiligheid en Zijn genade heeft opgezocht. De HEERE is hier in het heidense, Godverlaten Babel. Niet Godverlaten dus, maar God heel dichtbij!

Dit visioen is het begin van het boek Ezechiël. Maar het zet ook de toon voor heel de bediening van Ezechiël. In alles wat hij zegt en doet, merk je dat hij zo doordrongen is van de grootheid van God... en dat hij zich in alles liet leiden door de Geest van God Die ook die wielen en die vier dieren in beweging zette...

Zet dit visioen ook voor u niet alles in een ander perspectief? Sta je hierdoor niet heel anders in de wereld?

Ik hoop dat die grootheid en majesteit van God, waar Ezechiël woorden voor tekort kwam om te omschrijven, ik hoop dat die grootheid en majesteit van God ook heel uw leven zal vullen en bepalen.

En ik hoop dat wij ons ook zo laten leiden door Gods Geest, waar Zijn Geest ook heen gaat en ons de weg wijst.

En als je soms dingen spannend vindt, of helemaal in beslag genomen wordt door iets..., denk dan nog eens aan die vier indrukwekkende dieren: ze waren slechts dienstknechtjes van de allerhoogste God.

En als je God soms op een plek of een moment niet ziet, denk niet dat het dan over en uit is met het geloof. God gaat verder. Want Hij is bijzonder mobiel. Hij gaat Zijn eigen weg en toont soms opeens Zijn heerlijkheid en majesteit op een moment of plaats waar je het totaal niet had verwacht. Opeens is Hij dan misschien weer heel, heel dichtbij.